

МОЕТО ВЕРУЮ Е: „НАПРЕД И САМО НАПРЕД!“

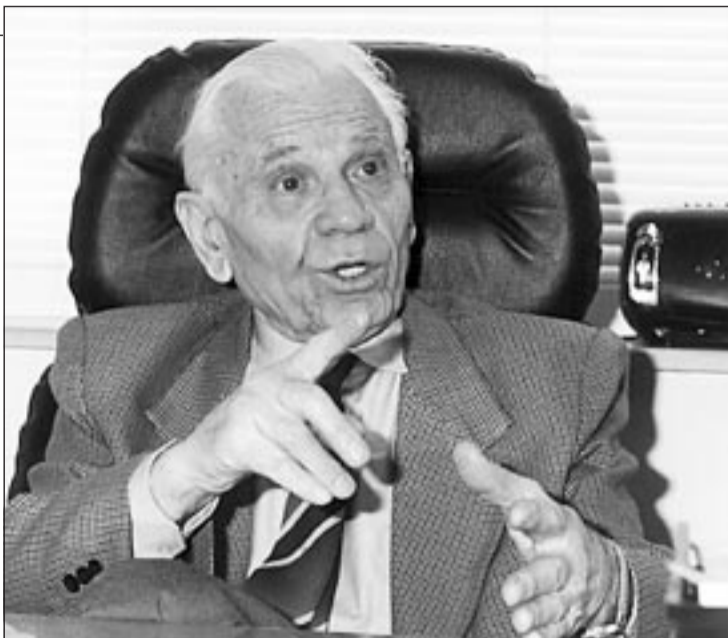
● Доайенът на българското застраховане **Димитър Попов навърши 88 години**

Роден е на 28 октомври 1919 г. в село Хайредин, Врачанско. Участвал е в партизанското движение. Завършва Търговската гимназия в Стара Загора, защото другите не искат да го запишат заради намаленото му поведение. След това завършва Висшия институт за финансови и административни науки в София, специалност „Банково дело и застраховане“. След 9.IX.1944 г., вече член на Градския комитет на БКП, изкарва двугодишна Висша партийна школа и 16-месечно обучение по английски език.

ДИМИТЪР ПОПОВ е живата история на българското застраховане след 9.IX.1944 г. Той е един от авторите на Закона за ДЗИ. Участва в национализацията на частните застрахователи. Създава първото акционерно дружество в социалистическа България - „Булстрад“. Година наред представлява страната ни на международните застрахователни форуми. Контактна с лондонския синдикат на презастрахователните брокери „Лойдс“. След време прави и застрахователно дружество в Лондон.

След 10.XI.1989 г. не спира да работи. Първоначално създава застрахователните компании „СИК Имуществено застраховане“ и „СИК Живот“, а след това „Бул инс“.

Изумително жизнен и работоспособен за възрастта си, **ДИМИТЪР ПОПОВ** обича да си припомня за свършеното. Нека му дадем думата.



равляваха 4 партии - всеки ден разделяха длъжности, кой взел подкуп, кой какво направил...

Частните застрахователи тогава бяха общо около 14, от които 6-7 - кооперативни. Застрахованите в тях бяха и членове на кооперацията. Това е шведска система, която се е прилагала у нас. Развити бяха само 3 акционерни застрахователни дружества - „България“, „Балкан“ и „Витоша“. Буров и Губиделников бяха собственици на ЗД „България“, а на ЗД „Балкан“ - Гешевци. Останалите дружества нямаха голямо значение. Финансово най-силни обаче бяха кооперативните застрахователни дружества.

Всички частни застрахователи преди 9.тх. си имаха презастрахователи в чужбина, вършеха си работата.

До национализацията земеделските култури, домашните животни и пчелите се застраховаха

задължително и монополно - от Българската земеделска кооперативна банка, в която акционерно участие имаше и държавата. Така беше по закон, за да се намали рискът. Всяка година на определена дата домашните животни бяха извеждани на мегданите, правеше им се преглед от ветеринарния лекар и се пускаха застраховките задължително.

Друга задължителна застраховка тогава беше тази на сградите. Големите предприятия бяха застраховани в Българската земеделска кооперативна банка. А останалите имоти - в другите компании. България тогава нямаше развита промишленост, само текстилна - в Габрово и Сливен.

Тези застраховки останаха задължителни и след национализацията на частните застрахователни компании.

РАЖДАНЕТО НА ДЗИ

Един ден ме извикаха в Градския комитет на БКП и лично Георги Димитров ми нареди да се направи национализация на застрахователните компании, защото превратът през 1923 година е бил финансиран от Застрахователно дружество „Балкан“ чрез неговия вестник „Мир“.

Образува се група от пет души начело с акад. Стефанов, която да напише бъдещия Закон за ДЗИ. Аз тогава бях „барбар Петко с мъжете“,

защото още няхах опит. Но тъй като бях партиен секретар на профсъюзите, документацията се пазеше в моята каса.

ДЗИ се образува на 26 юни 1946 г. Законът се прочете в 22 часа в Народното събрание. Сутринта пред входната врата на всяко дружество чакаха хора, които не допуснаха частните собственици вътре. Благодарихме им за всичко, което са направили, взехме им ключовете и им казахме довиждане. Аз бях организатор на това по партийна линия. Ползвах хора от самите застрахователни дружества. Това е първата национализация в България след 9.IX.1944 г. Индустрията беше национализирана доста по-късно - на 8 декември 1948 година.

След национализацията обаче запазахме специалистите, които работеха в частните застрахователни дружества. Аз ползвах хората на Буров. Сред тях имаше много издигнати, добре платени, подбрани личности. Много помагаха, хубави спомени имам от тях. Даже в началото нас не ни назначиха на първите места. За управител на ДЗИ взехме д-р Пеню Пеев, който дотогава беше ръководител на надзора. За негов заместник взехме д-р Александър Иванов, който ръководеше Чинувническото кооперативно дружество, завършил в Швейцария. Кирил Киров - директор на Учителската каса, стана третият човек в ДЗИ. От тези хора съм научил много неща. Те бяха вече възрастни. Ние, младите, бяхме във вторите редици независимо от партийния си актив. Изчакахме 2-3 години, постепенно ветераните се пенсионираха и тогава ние влязохме в първите редици.

АКО НЕ БЕШЕ ИВАН ПАРАХОДОВИЧ...

В социалистическия лагер всяко застрахователно дружество си имаше лимит. Той се определяше по принципа на теорията на вероятностите. Но индустрията се разви, появили се 16-хилядните по тонаж японски кораби и други големи обекти за застраховане. Нашият лагер не можеше да покрие толкова висок риск. Затова се наложи да отидем на лондонския пазар - в „Лойдс“. Аз се занимавах с това. Но там хората искат устав, баланс, статистика и други документи, а те по Закона за ДЗИ бяха поверителни.

Ако не беше Иван Параходович от Съветс-

кия съюз, нямаше да има „Булстрад“. Иван Параходович тогава беше директор на „Ингосстрах“ и на „Блекс енд голд ин дженерал“ в Лондон. С него бяхме приятели. Доведох го в София и той заяви на министъра на финансите Кирил Лазаров: „Другарю Лазаров, не правете същата грешка като нас. Направете си акционерно дружество.“ Но как? Кои ще бъдат акционери? Осем външнотърговски предприятия, ЦКС и две банки. И Лазаров каза: „Попов, прави доклада“.

Направих доклада и го парафирах. Направихме „Булстрад“, но Антон Югов (който беше министър-председател) трябваше да ми подпише щата. Отивам при него, а той ми казва: „Попов, напусни незабавно кабинета ми! Ние капитализма в България няма да възстановяваме. Марш!“ Не ми подписа и ме изгони. Последствие Кирил Лазаров като министър на финансите ми утвърди щата.

„Булстрад“ беше първото акционерно дружество в социалистическа България. Второто беше Външнотърговска банка. Учредихме я месец по-късно. Аз бях член на Управителния съвет на Външнотърговска банка, на ДСК, на Търговската палата и т.н.

ЗА НИЩО НЕ СЪЖАЛЯВАМ

Обиколил съм 67 страни. Ползвам 4 езика. В Търговската гимназия учих немски и френски. Английския го учих по-късно. Изпратиха ме на 16-месечна езикова школа във Варна, защото английският се наложи като международен език в застраховането. Руския нямаше как да не го знаеш. Не съм бил преводач или литератор, но си служех свободно с тези езици.

Уважавам хора, които работят, но мразя тези, които лъжат. Имам 67 години трудов стаж без нито един начет. Пазех българските интереси. Така съм възпитаван.

Аз съм от попка фамилия, но бях изключителен атеист. Прадядо ми е бил свещеник. Попаднах в прогресивни среди и се увлякох по марксизма. Не членувам в партията, защото ме изключиха. Когато подадох молба да бъде възстановен, ми казаха да кандидатствам отново. Аз съм основател на тази партия, от 1934 година съм неин член, а ще ме карат да кандидатствам отново! Затова не членувам в БСП. Но не си сменям идеите. Аз съм принципен човек.

(Продължава на стр. 19)

ПРИНОСЪТ

Аз съм създал 9 застрахователни дружества. Първото от тях направих още през октомври 1944 г. Става дума за **Работническо кооперативно взаимнозастрахователно дружество**, което наследи тогавашната посмъртна застрахователна каса към казионните профсъюзи. В нея бяха застраховани 1,860 млн. човека.

Второто е **ДЗИ**. Броя го, защото бях член на комисията, която го направи. При мен се пазеше документацията, защото имах каса и бях доверен партиен секретар на профсъюзите.

Третото е **„Булстрад“** - първото акционерно дружество в социалистическа България. То се роди след 200 документа. И ако не бях довел Иван Параходович, нямаше да стане.

След 10 ноември 1989 г. първо направих **„СИК Имуществено застраховане“** и **„СИК Живот“**. Сега съм главен експерт в последното застрахователно дружество, което съм създал в България - **„Бул инс“**.

Освен това в Лондон направих застрахователна компания с четирима млади английски съакционери, защото нашият социалистически лагер не можеше да покрива големите лимити. Разбира се, ние бяхме водещи акционери на тази компания, а аз й бях президент.

В чужбина направих български застраховател-

ни дружества и в Асmara - главния град на Еритрея, в столицата на Етиопия Адис Абеба и в столицата на Судан Хартум.

Освен това подготвих компании в Нигерия, Кения и др. Всичко беше подготвено, но тези дружества не заработиха, защото международно Тодор Живков ме уволни.

НАЧАЛОТО

Застраховането не беше много силно развито в България преди 9. IX. 1944 г. Хората нямаша пари. Кризата беше до 1934 година. Тогава уп-

НЯМА СЛУЧАЙНИ НЕЩА

- **Защо избрахте точно Африка за заграничните застрахователни дружества?**

- Защото американското разузнаване срещу нашия лагер беше на 500 метра от канцеларията на Коста Янков, директор на представителството на „Родоп“ в Еритрея. Нищо случайно не става в живота. Та идва Коцето и ме пита можем ли да направим застрахователно дружество. Така създадохме първото в чужбина българско застрахователно дружество „Еритрея иншурънс къмпани“, на което бях президент. Искам да уточня нещо, което напоследък се забравя. На българското дружество в Судан - „Суданис иншурънс къмпани“, президент бях аз. Аз отговарях пред Политбюро за назначенията там. Лука Доков постъпи на работа, защото беше завършил Американския колеж и знаеше английски. Докато ме уволни Тодор Живков, Доков го нямаше в Хартум.

- **Защо се скарахте с Тодор Живков?**

- Защото бях свидетел по делото на Иван Тодоров - Горуня, когото ликвидираха. Горуня беше командир на врачанския партизански отряд.

Той беше намерил декларацията, която Тодор Живков подписа пред полицията и укрив от партията - че служи на правителството и на Гешев. Този документ наскоро беше публикуван в пресата и вече не е тайна. Аз го знаех още тогава. Процесът се гледа от военен съд. По делото имаше 77 свидетели, някои ги задържаха още на процеса. Тогава преценях какво да говоря, защото вече съм бил в друг отряд - в Панагюрския.

Така на процеса нищо не стана, но после са ми засекали телефоните. Тогава всеки ме питаше какво стана и аз разказвах това-онова. Отидох на посрещането на Нова година през 1970, поздравихме се с министъра на финансите, с половината Политбюро. Тогава министър на финансите беше Димитър Попов. Той ми казва: ДАдаш, от днес си освободен от длъжност. Решение на Политбюро.

В първия момент не повярвах. Освободиха ме без право да си търся работа. ЦК трябваше да ми намери. 35 дни съм чакал до телефона. После ме пратила в „Техноекспортстрой“ - дружеството за строителство в чужбина.